

KOSTO

MAX ROTH

Max Roth

KOSTO

© 2021 Max Roth

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-80-4796-4

1

Pukumies nojaili ravintolan baaritiskiin ja selaili laiskasti eilistä iltapäivälehteä. Kapakassa ei muita asiakkaita näkynytäkään, sillä oli arkipäivä ja kello vasta vartin yli kymmenen aamulla.

”Saatana...”, Sakari Vuori mutisi hampaattensa välistä, tuon hahmon nähdessään, ja pysähtyi hetkeksi hämärän kapakan käytävälle. Hän laittoi nyrkkiin puristetun käden housun taskuun, pyyhkäisi toista kämmentä reiteensä ja asteli lähemmäs tummanharmaaseen pukuun käärittyä, tanakkaa miestä.

”Terve”, Sakari kuiskasi ystävällisesti ja vääntäytyi istumaan toimitusjohtaja Aapo Jukolan viereiselle baarijakkaralle, tarjoten kättä tervehdykseen. Jukola mulkaisi hänen suuntaansa, ei kuitenkaan silmiin vaan jonnekin lattialle, Sakarin lahkeisiin. Se oli johtaja Aapo Jukolan tapa. Hän ei koskaan katsonut ihmisiä silmiin, ei kännissä eikä...

Jaa, mutta Sakari Vuori ei ollut Jukolaa koskaan selvänä nähnytäkään. Eli, minne tämä ihmisen kohdatessaan selvänä katsoi, siitä Sakarilla ei ollut mitään tietoa.

Täältäähän se herra löytyi, kellarikerroksen krouvista, vaikka heillä oli sovittu tapaaminen yhdeksältä yläkerrassa, tämän toimistossa. Sakari oli odottanut äijää taas yli tunnin, kyselty sihteereiltä ja muulta henkilökunnalta miehen perään, mutta nämä kaikki olivat

vain kohautelleet hartioitaan, katseet maahan luotuina. Se oli ollut aina tapana tässä elokuvien levittäjäyhtiössä, Jukola Oy:ssä vältellä katseita ja pälyillä toimistossa vierailevien elokuvantekijöiden housunpunteja.

”No mitäs Vuori”, Aapo Jukola vihdoin mutisi, sylkäisi sormeensa ja pläräsi nokkansa alla iltapäivälehden sivuja. Sillä oli huono omatunto ainaisesta kännissä olostaan ja siksi se ylenkatsoi neuvottelukumppaneitaan. Toisaalta se oli myös ainoa tämän alan napamies koko Suomessa.

”Mitäs tässä. On enää kaks viikkoa Synti leffan ensi-iltaan ja pitäisi alkaa nyt viimeistään ilmoittamaan laboratorioon esityskopioiden määrä...”

”Tä? Mähän oon sanonu, että kakskymmentä niitä pannaan heti levitykseen...”, Aapo Jukola ärähti ja tuijotti baaritiskitasoa edessään.

”Kakskymmentä, just niin kuin on sovittu. Joo. No selvä. Minä lähden tästä heti labbikseen ja kerron terveisiä sinulta”, Sakari sanoi helpottuneena ja nousi jo baarijakkaralta.

”Hei, hei. Tsot, tsot”, Aapo nappasi Sakaria hihasta.

”Tilaa sinä sieltä ensin neljä kopiota. Minä hoidan loput”, hän sanoi ja laski näpit irti Sakarin pusakasta, kun kääntyi tiskin puoleen olutta hörppäämään.

Sakari oli noussut lähteäkseen ja katsoi nyt Aapon paksua niskaa. Oli perjantai, marraskuun viimeinen päivä, eikä ensi-iltaan ollut enää kuin kaksi viikkoa.

”Neljä?”

”Hyvä jos labbis antaa sulle niitäkään. Sähän olet persaukinen jätkä, tuottaja Vuori”, Jukola sanoi eilisen lehdelle virnistäen.

”Mutta eihän neljällä ensi-iltasalilla tee mitään”, tuottaja Vuori huokaisi ja haki tukea baarijakkarasta.

”Hei, mulla on nyt kiire, eks sä käsitä. Mä oon kuule jeesannu sua jo ihan tarpeeksi”, Aapo Jukola sanoi ja plarasi lehteä tyyliin, että lähde nyt jo menemään siitä. Sakari Vuori seisoi hetken juopon johtajan takana, toipuakseen pettymyksestä.

”Käsitätkö sinä Aapo, mitä se tarkoittaa. Neljä kopiota. Sehän on itsemurha”, Vuori sai vaivoin kuiskattua tuolle kiiltelevälle niskalle.

”Älä Sakari, älä viitsi nyt hei, ihan tosi”, Aapo Jukola mutisi uhkaavasti.

”Tilaa nyt ne neljä esityskopiota. Rypäleteattereissa niistä voidaan ajaa kuvaa useampaan saliin. Tässä alkaa olemaan kiire tai ensi-iltaa ei tule ollenkaan”, Jukola murahti ja viittoili baarimikkoa täyttämään tuoppiaan.

Sakari häipyi ulos kapakasta ja astui Mannerheimintielle, jossa hänen niskaansa tulikin vettä taivaan täydeltä.

”Perkele, neljä esityskopiota”, tuottaja kiroili ääneen, kun oli kaivamassa esiin kännykkäänsä, mutta saikin napattua itselleen lennosta taksin.

Sakari oli nainut Virpiä parisängyssä takaapäin pitkän tovin, kunnes nainen vihdoin viimein tukahdutetusti, ja vartalo täristen voihkaisi.

”Nyt, nyt, anna tulla...”

Kuin merkistä, mies alkoi takoa alapäättään naisen pakaroihin, laukesi hetkessä ja rojahti hengästyneenä parivuoteelle.

Ulkona oli sade jatkunut kapakasta lähdöstä

saakka ja vesi ropisi omakotitalon kattoon niin voimallisesti, etteivät heidän panemisesta mahdollisesti syntyneet äänet kuuluneet alakertaan, jossa Virpin Harri-poika pelasi tietokoneellaan.

Aktin päätyttyä Virpi nousi vuoteelta sanaakaan sanomatta. Sakari vilkaisi naisen takamusta ja rintoja, kun tämä katosi makuuhuoneesta eteisvälikköön ja sieltä kylpyhuoneeseen.

Sakari oli tuntenut Virpin kuusi vuotta, eivätkä he koko tuona aikana olleet kertaakaan suudelleet. Suutelu oli Virpin mielestä inhottavaa. Eivätkä he seurustelleet, kuten Virpi useaan otteeseen oli korostanut. He olivat kuulemma panokavereita ja nalkissa toisiinsa, koska Sakari Vuori oli takaajana Virpin elokuvayhtiön pankkilainoissa. Virpi oli ohjannut ja tuottanut viisi vuotta sitten ylistävät kritiikit saaneen taloudellisen flopin, Jäämies lastenelokuvan, jonka tuotannonvalvojaksi Suomen kuvateosrahoitus oli palkannut Sakarin. Rahoitus myönsi tuotantotukia kotimaisille elokuville ja saattoi asettaa niihin oman valvojansa, kuten Sakarin Jäämieheen. Virpi ei aluksi sulattanut Sakaria ollenkaan, mutta kun tämä leikkasi Jäämiehen kuvausmateriaalista lyhyen ja vaikuttavan mainoksen, oli peli sillä selvä.

”Mä haluan, että sä nait mua”, oli Virpi sanonut Rahoituksen kellaritilojen leikkaamossa Sakarille, nähtyään mainoksen ensikertaa.

”Siis, nytkö?” oli hän kysynyt häkeltyneenä naiselta leikkaamossa ja Virpi oli nyökännyt.

”Täälläkö?” Sakari vielä tarkensi ja Virpi nyökkäsi, mykkänä kuin nukke.

Niinpä he sitten naivat siinä Rahoituksen

leikkaamon betonilattialla.

”No, miten siellä Jukolassa meni? Saitko rahaa?” kuului Virpin kimeä ääni kylpyhuoneesta, kun käsisuihku vaikenä.

”Enhän minä sieltä mitään rahaa ollut pyytämässä. Piti puhua esityskopioista.”

”No, montako sait?”

”Neljä.”

Hetkeen ei kylpyhuoneen suunnalta kuulunut mitään. Sitten Virpi kurkisti makuuhuoneeseen, pyyhkeeseen kietoutuneena.

”Neljä esityskopiota, neljä ensi-iltateatteria? Niinkö?” hän kysyi silmät viiruina, pitkiä vaaleita hiuksiaan harjaten. Nainen oli jo yli neljäkymmentä ja sillä oli edelleen takapuoleen asti ulottuvat, suorat hiukset.

”Neljä, että sen pituinen se. Mä en ole vielä soittanut edes labbikseen, vaan tulín suoraan tänne.”

”Tietääkö Turhis jo?”

”En ole soittanut Enskallekaan.”

Ensio Turhanen oli Synti elokuvan ohjaaja, kohta seitsemänkymppiä täyttävä elokuvan suurmies, kansan suussa Enska vaan, mutta elokuvantekijät kutsuivat häntä Turhikseksi, sillä mies mielellään ryveskeli julkisuuden valokeilassa.

”Mut, saitko sä niiltä yhtään levitysennakkoa?” Virpi selvensi päämääriään.

”Ja paskat. En”, sanoi Sakari ja alkoi pukeutua.

Hän huomasi Mersunsa avaimet Virpin työpöydällä ja nappasi ne siitä itselleen. Auto oli ollut Virpillä lainassa. Hän oli käynyt vanhempiensa luona Lahden lähellä, Nastolassa.

”Minä otan nyt Mersun ja lähden tästä labbikseen”, Sakari huikkasi väliköstä kylpyhuoneen suuntaan, siellä hiuksiaan kampaavalle Virpille, joka ei vastannut hänelle mitään.

Alakerrassa mies vilkaisi kalustamattomaan olohuoneeseen, jossa Virpin neljätoistavuotias Harri poika piti majaansa, eli vanhaa pulpettia ja patjavuodetta lattialla.

”Moi. Mun täytyy tästä lähteä”, hän sanoi pojalle, mutta tämä ei edes vilkaissut Sakariin, vaan tuijotti lattialla maaten tietokoneen ruudulla näkyviä räjähdyksiä, kuin ympäröivää maailmaa ei olisi olemassakaan.

Sakari avasi suunsa, jotain vielä sanoakseen, mutta vaikenä. Virpiin tutustuttuaan, hän oli erehtynyt kysymään pojan isästä. Siihen nainen oli vain vikissyt, ettei asia kuulu Sakarille. Sen koommin aiheesta ei puhuttu. Huhuja Harrin isästä elokuva-alalla kyllä liikkui, mutta Vuori ei antanut niille paljonkaan arvoa.

Päätään pudistellen hän poistui talosta, pihan poikki hopeanharmaalle Mersulleen. Vesisade oli muuttunut rännäksi ja hän nappasi harjan autosta, pyyhkäisi loskat tuulilasista ja siirtyi kuljettajan paikalle. Mersu lähti omakotitalon pihalta ja katosi Limingantielle.

Simo Jukola nojasi työpöytänsä takana tuolinsa selkänojaan, niin että oli keikahtaa nurin. Hän korjasi asentoaan, työntäen istuinta kauemmas työpöydästä. Hän halusi olla mahdollisimman etäällä huoneeseensa pelmahtaneesta esimiehestään. Simo risti sormet niskansa taakse, huokasi syvään ja katsoi päästä jalkoihin

vastakkaisella seinustalla nojatuolissa retkottavaa serkkuaan Aapoa. Se haisi taas viinalle. Levityspäällikkö Simo Jukola nyrpisti nenäänsä, kurkotti kättään ja raotti tuuletusikkunaa takanaan. Ulkona räntäsadekin oli lakannut.

”No?” hän yritti houkutella esimiestään, toimitusjohtaja Aapo Jukolaa käymään asiaan.

Mutta tämä oli keskittynyt viereisen tarjoilupöydän perunalastuihin. Kello oli yksitoista aamupäivällä ja Aapo parhaimmassa vedossaan. Se oli ollut nämä parikymmentä vuotta yhtä soittoa kännissä, joten parin promillen humalatila oli sille se niin sanottu normaali olotila. Silloin Aapo vaikutti suorastaan mukavalta. Tilanne muuttui iltapäivällä kolmen aikoihin, kun Aapo oli lipitellyt työpöytänsä laatikosta konjakkipullon tyhjäksi. Alaistensa nähden Aapo ei koskaan juonut alkoholia firmassa päiväsaikaan.

”Nämä ovat kauhean makuisia”, Aapo sanoi ja pyyhkäisi perunalastujen murut suupielestään ja nojautui taakse nahkaisessa, nitisevässä laiskanlinnassa.

Simo oli perinyt tuon tuolirumiluksen isältään, joka oli teroittanut hänelle, että kun vastapuolen neuvottelija istuu tuossa nojatuolissa, hän uppoaa sen syvyyn ja katsoo sinua sieltä tänne työpöydän taakse korkeuksiin, niin kuin taivaaseen. Koska tuoli on vanha ja arvokkaan oloinen, vastapuoli luulee itsekin olevansa jotenkin arvokas, vaikkei sitä lainkaan olekaan.

”Mitä me tehdään sen Vuoren rainan kanssa?” Simo huokasi työpöytänsä takaa.

”Otetaan neljä kopiota. Kaksi Helsinkiin, toiset Turkuun ja Tampereelle”, Aapo lausahti ja korjasi

langanohutta kravattiaan, jonka solmuke kiilteli hänen jatkuvasta näpelöinnistään.

Simo Jukola oli purskahtaa nauruun. Hän läpsäytti kämmenet tuolinsa käsinojiin ja suoristautui täyteen mittaansa, kääntyi selin Aapon suuntaan ja katsoi ryhdikkäänä ulos ikkunasta. Miehen kasvoille karkasi leveä hymy, kun hän kurkisti sisäpihalle syöksyvään kuiluun. Aapon kanssa tasavertaisena Jukola yhtiöiden osakkaana hän olisi voinut vaatia Synti-elokuvalle enemmän esityskopiota levitykseen, mutta hän ei tehnyt niin.

”Se on sitten Vuoren menoa”, Simo sanoi.

”Niin on. Minä olen yli kymmenen vuotta kattellu sen itsevarmaa ja ylimielistä olemusta, kun se hyppää täällä ruinaamassa meiltä rahaa rainoihinsa, saatana!”

Aapon ääni muuttui aina kimitykseksi, kun se menetti malttinsa.

”Joo joo”, Simo kuiskasi. ”Otatko kaljan?” hän ehdotti välttyäkseen myötähäpeän tunteeltaan.

”Onks sulla täällä?” Aapo vinkaisi kuin koiranpentu.

”Totta kai...”, Simo sanoi ja haki huoneensa viinakaapista oluen.

”Mikä sen Vuoren rainan nimi olikaan?” Aapo kysyi ja napsautti tölkin auki.

”Synti.”

”Ei tule menemään. Synti. Heko heko”, Aapo maiskutteli pahan makuista nimeä suussaan ja huuhtoi sen alas kylmällä oluella.

2

Suomessa on tuhatkunta elokuvateatteria ja Jukola Oy aikoo ottaa Synnistä maanlaajuiseen levitykseen vain neljä esityskopiota. Siitä lähtien kun Jukola Oy lähti levittäjäksi Synnille, vähän yli vuosi sitten, on puhuttu paristakymmenestä ensi-iltateatterista. Mutta nyt, neljä kopiota? Sakari mietti ja pudisti vaisuna päätään. Hän istui Mersussa Kaivopuistossa, lähellä Ursan tähtitornia ja poltteli sivuovi auki savuketta. Laboratorion on tänään saatava tietää millä kopiomäärällä lähdetään liikkeelle, että ne ehtivät ajoissa valmiiksi. Hän soitti laboratorioon.

”Sua on täällä jo kaipailtu”, Savolainen sanoi heti, kun vastasi puhelimeen.

”Joo. Tota, laita nyt ensin neljä kopiota tulemaan... Kuulitko?”

Hetken oli äänetöntä, kunnes Savolainen huokasi.

”Puhutko sinä nyt Synnin esityskopioista, vai mistä?”

”Samasta leffasta, joo.”

Savolainen oli Nordic Laboratorion labbispäällikkö ja hänen harteillaan lepäsivät ensisijaisesti kokoillanelokuvien labbistyöt.

”Neljä kopiota? Mistä nyt kenkä puristaa? Koko vuosi puhuttu vähintään kahdestakymmenestä esityskopiosta”, Savolainen ihmetteli.

”Näin on nyt Aapo Jukola päättänyt.”

”Tehdään niin sitten. Onhan ensi-ilta perjantaina 14. joulukuuta?” Savolainen huokaili kopiomäärään

pettyneenä.

”On, on”, Vuori totesi ja he lopettivat puhelun.

Auto jäi parkkiin katulevennykselle, kun Sakari lähti raskain askelin kohti kupolikattoista tähtitornia. Astellessaan Ursan viereisellä vallilla, katse osui Harakan suuntaan. Meri ei ollut jäässä, eikä edes riitettä ollut syntynyt rannoille. Harakan rakennusten ikkunoissa välkehti siellä täällä valot. Isä tuli mieleen. Hän oli Talvisodan syttyessä työskennellyt Harakassa puolustusvoimien laboratoriossa kemistinä. Isä oli kuollut viisi vuotta aikaisemmin, näihin aikoihin alkutalvesta, juuri ennen Jäämies lastenelokuvan ensi-iltaa. Mitähän isä ajattelisi pojastaan nyt, kun tämä oli ajanut itsensä umpikujaan valitsemallaan elokuva-alalla?

Vanhemmat olivat kaavailleet hänestä arkkitehtia, mutta Sakari oli juuttunut elokuvanteon ihmemaailmaan, ensin kuvaamalla ja leikkaamalla muutaman kasimillisen, ja pyrkinyt sitten Taideteollisen korkeakoulun elokuva- ja tv-linjalle ja päässyt sinne kurssinsa parhailla pisteillä, ensi yrityksellä. Oli hiukan myöhäistä pohtia ammatinvalintaa, sillä hän oli yli neljäkymmentä ja kurkkuaan myöten upoksissa elokuvanteon suossa. Asia ei siitä miksikään muuttuisi, ja hän päätti lähteä kotiin.

Sakari löysi Mersulleen tyhjän parkkiruudun vasta hermoja raastavan korttelikiertueen päätteeksi Pietarinkadulta, kävi Kapteeninkadulla sijaitsevassa Sea Horsessa parilla viskillä, mutta koska ei kestänyt ravintolan korvia huumaavaa puheensorinaa, lähti kotiinsa, Tehtaankadulla sijaitsevan Jugendtalon kolmannen kerroksen kaksioon.

Hän piti tästä asunnosta, sen korkeista huoneista

KOSTO

Millainen on se rikos, joka laittaa uhrin vannomaan, kuten tekee Kosto-romaanin päähenkilö elokuvatuottaja Sakari Vuori: "Hän keskittäisi kaiken älynsä ja luovan lahjakkuutensa sellaiseen kostoon, jonka hänet tähän helvettiin ajaneiden ihmisten jälkeläisetkin tuntisivat vielä nahoissaan ja luissaan. Se piinaisi heidän mieliään alati, yötä päivää, ja hän viiltäisi heihin sellaisen avohaavan, josta heidän verensä vuotaisi vielä heidän sieluistaankin, kuoleman jälkeenkin, loputtomasti, se tihkuisi väärintekijöiden jälkeläisistä, sukupolvelta toiselle, ikuisesti, aina maailmanloppuun saakka."

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi